

Russische recalcitrantie

Jan Limbeek

De ervaring van het geweld in Oekraïne en de kwalijke Russische rol daarin laten de roep om extra sancties luider klinken. Onderzoeken van het onafhankelijke opinieonderzoeksbureau Levada Centrum* tonen keer op keer dat de Russen niet bevreesd zijn voor extra sancties. De laatste enquête van eind januari 2015 laat daarin geen verandering zien.

De analisten van het Levada Centrum concludeerden naar aanleiding van tabel 1 dat het aantal personen dat zei (veel) last te hebben van de westerse sancties verdubbeld is ten opzichte van [september 2014](#), toen deze vraag voor het eerst gesteld werd. Veel opzienbarender lijkt dat slechts een derde van de ondervraagden aangaf problemen te hebben ervaren van sancties en dat nog steeds bijna de helft van de respondenten zei weinig problemen te hebben ervaren.

Tabel 1 Vormden de sancties van het Westen problemen voor u en uw gezin?

	September 2014	December 2014	Januari 2015
Ja, heel grote problemen	2	8	7
Ja, tamelijk grote problemen	14	23	27
Nee, geen grote problemen	44	47	45
Nee, geen enkel probleem	35	13	12
Moeilijk te zeggen	5	10	9

Bron: levada.ru, 3 februari 2015

Iets dergelijks, hoewel in mindere mate, valt te zeggen over de conclusie bij de vraag of de westerse sancties problemen zullen vormen in de toekomst. Levada concludeerde dat het aantal respondenten dat problemen voorziet in de toekomst bijna verdubbeld is van 26 naar 47 procent. Dit is weliswaar een behoorlijke vermeerdering, maar ook een heel logische verschuiving gezien de economische crisis en de prijsstijgingen. Desondanks was de groep zorgeloze ondervraagden bijna even groot: 43 procent ziet ook in de toekomst weinig problemen van sancties.

* De enquête van het Levada-centrum werd gehouden tussen 23 en 26 januari 2015: er waren 1.600 respondenten van 18 jaar en ouder, uit 134 woonplaatsen verspreid over stedelijk en landelijk Rusland. Naar eigen zeggen was de statistische foutmarge maximaal 3,4 procent.

Tabel 2 Kunnen de westerse sancties problemen gaan vormen voor u en uw gezin?

	September 2014	December 2014	Januari 2015
Ja, heel grote problemen	5	7	10
Ja, tamelijk grote problemen	21	38	37
Nee, geen grote problemen	41	35	33
Nee, geen enkel probleem	21	10	10
Moeilijk te zeggen	12	10	10

Bron: levada.ru, 3 februari 2015

Aangezien uit een [vorige enquête](#) bleek dat de meeste Russen de huidige economische crisis wijten aan de sancties en denken dat de rampspoed nog wel even voort zal gaan, kan het bijna niet anders dan dat de respondenten te positieve antwoorden gaven. Veel Russen willen niet toegeven dat de sancties nadelige gevolgen hebben. Voorstanders van strengere sancties kunnen hier hoop uit putten en redeneren: 'Laten we er nog een schepje bovenop doen, dan breken de Russen wel'. Tabel 3 en 4 laten echter zien dat dit net zo goed ijdele hoop kan zijn, want dat verreweg de meeste Russen geen beleidsverandering willen. Ruim twee op de drie respondenten (69 procent) willen geen wijziging in het buitenlands beleid. Dit is zelfs nog iets meer dan in september en december.

Tabel 3 Hoe moet Rusland reageren op Westerse sancties?

	September 2014	December 2014	Januari 2015
Voortgaan met het beleid, ongeacht de sancties	68	66	69
Zoeken naar compromis, concessies doen om onder sancties uit te komen	22	24	21
Moeilijk te zeggen	10	11	11

Bron: levada.ru, 3 februari 2015

Volgens de enquête verandert de houding van de bevolking niet als de sancties geïntensiveerd zouden worden. Tabel 4 laat zien dat slechts een kleine minderheid van de ondervraagden reageert op de manier die het Westen beoogt met strengere sancties, namelijk het zoeken van een compromis en de houding heroverwegen van steun aan de opstandelingen in de Donbass en terugdraaien van de annexatie van de Krim.

Tabel 4 **Wat moet Rusland doen als westerse landen strenge economische sancties opleggen in verband met de Russische houding tegenover de Krim en Oekraïne?** (verschillende antwoorden mogelijk)

	Januari 2015
Strenge sancties invoeren tegen die landen	34
Militaire en economische banden versterken met het Nabije Oosten, China, India	32
Negeren en als voorheen voortgaan met binnenlandse en buitenlandse politiek	32
Militair budget verruimen en extra middelen aanwenden om defensie te versterken	18
Proberen een compromis te zoeken, de houding te herzien tegenover de inlijving van de Krim en de steun aan de opstandelingen in de Donbass*	10
Weigeren de buitenlandse schulden terug te betalen	5
Overige	1
Moeilijk te zeggen	10

Bron: levada.ru, 3 februari 2015

* De Oost-Oekraïense provincies Donetsk en Loegansk vormen samen de Donbass

Het is dus veilig om te concluderen dat de Russische bevolking zich in toenemende mate zorgen maakt over westerse sancties, maar dat ze niet van plan is een duimbreed toe te geven. Gezien de stemming in de maatschappij lijkt het waarschijnlijker dat het Westen de schuld krijgt van de rampspoed en men helemaal niet meer wil toegeven.

Als de gevolgen van de sancties voelbaarder worden, zou men voorstander kunnen worden van een soepeler opstelling in de wereldpolitiek. Maar de enquêtes van het Levada Centrum wijzen daar in het geheel niet op. De kans is vrij groot dat meer sancties niet leiden tot het gewenste doel, maar tot recalcitrantie en vijandigheid tegenover het Westen onder de Russische bevolking.

[Terug naar 'Achtergrond'](#)